

نرخ دلار ۳۸۵۴ تومان است؛ نه ۳۵۰۰ تومان

جامعه فردا: سند پیشنهادی دولت برای دخل و خرج سال آینده به سختی زیر ذره‌بین رفته است. از لایحه‌ای که آن را انقباضی معرفی می‌کنند تا تصمیماتی که با وجود این لایحه انقباضی، تورم‌زا نامیده می‌شود و هشدار بسیاری از فعالان اقتصادی را با خود همراه کرده است. از رقم‌های غیرواقعی تا نرخ‌هایی که وقتی پوسته روی کنار می‌رود خود را نشان می‌دهند، باعث شده تا لایحه بودجه ۹۷ نقدهای بسیاری را به خود ببیند. یکی از موضوعاتی که این روزها به صورتی کاملاً جدی نقدهای بسیاری را به لایحه بودجه پیشنهادی وارد می‌کند، موضوع افزایش قیمت سسوخ در سال آینده و بار تومری آن است و در کنار آن نرخ است که برای ارز در نظر گرفته شده و رویای تکنرخی شدن ارز در کشور را حداقل برای سال آینده به دست فراموشی سپرده است.

روزی که رئیس‌جمهور لایحه پیشنهادی را به مجلس برد، خبرها حکایت از این داشتند که دولت نرخ دلار در بودجه سال ۹۷ را ۳۵۰۰ تومان در نظر گرفته و از همان ابتدا این تصمیم زیر سایه نقدی تندی رفت که عمدتاً از سوی فعالان اقتصادی مطرح می‌شد که امید داشتند، برونده ارز چندنرخ‌ی با بودجه جدید بسته شود و دلاری که حالا خود را بالای چهار تومان تثبیت کرده، تکلیف خود را بداند و دیگر کنترل نشود. چنین نشد؛ نرخ جدید برای برابری دلار به ریال در نظر گرفته شد و تمامی رویاپردازی‌های فعالان اقتصادی را یاد با خود برد. اما این پایان حواشی نبود. روز پنجشنبه کلیات لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در مؤسسه مطالعاتی دین و اقتصاد بررسی شد و محمد قاسمی، معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس، راوی نرخ ۳۸۵۴ تومان، نه ۳۵۰۰ تومانی که خبرها از آن حکایت کردند.

اوزمانی که درباره درآمدهای نفتی دولت در سال آینده و پیشنهادهایی که دولتی‌ها برای آن داده‌اند صحبت می‌کرد، توضیح داد که نرخ برابری دلار به ریال در لایحه پیشنهادی ۳۸۵۴ تومان است؛ «ممکن است، سؤال پیش بیاید که دولت نرخ دلار در لایحه پیشنهادی را ۳۵۰۰ تومان در نظر گرفته، در حالی که اینطور نیست. موقعی که از قام بودجه به دقت بررسی شود، مشخص است که این رقم از هر شکته نفت خام و دلار ۳۸۵۴ تومانی به دست می‌آید. بنابراین قیمت تراز کننده بودجه در ۳۸۵۴ تومان است، نه ۳۵۰۰ تومان»

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در بررسی لایحه بودجه پیشنهادی دولت با اشاره به اینکه واقعیت این است که بودجه عالی‌ترین سطح گفت‌وگو قواست، سندی است که در آن حقوق ملت نسبت به دولت و حقوق دولت نسبت به ملت، به روشنی باید وجود داشته باشد. «این جهت است که کشورها برای مختلف اگر درباره موضوع برنامه‌ریزی هم صحبت نکرده باشند، اما کمتر کشوری می‌بینیم که در سطح قانون اساسی اصول بودجه‌ریزی نداشته باشد. لایحه بودجه در واقع فضا توسعه پیدا کرده و الان سطحی از اهمیت است که حتی فرآیند بررسی بودجه جزو اصول قانون اساسی است. متأسفانه در ایران تا چند سال پیش بودجه موضوعی خصوصی بین دولت و مجلس بود، موضوعی که در حد کارمندان دولت تلقی می‌شد و شاید عمده‌ترین سؤال این بود که حقوق برای سال آینده چقدر افزایش خواهد یافت؟ اما در حال حاضر به مدد شبکه‌های اجتماعی فضا توسعه پیدا کرده و الان مردم سؤالات عمیق‌تری می‌پرسند و دولت هم نمی‌تواند بی‌تفاوت باقی بماند»

او با اشاره به اینکه از اساس اعداد و ارقامی که در باره لایحه بیان می‌شود، غلط است، توضیح داد که «ما به اشتباه بودجه عمومی دولت با بودجه شرکت‌ها را با وجود اینکه ماهیت متفاوتی دارند با هم، جمع می‌کنیم و می‌گوییم بودجه کل کشور که رقم آن هزار و ۱۹۴ هزار میلیارد تومان است که از این رقم ۴۲۵ هزار میلیارد تومان بودجه عمومی دولت است و ۸۶۶ هزار میلیارد آن بودجه شرکت‌ها که با هم قابل جمع کردن نیست.» قاسمی ادامه داد: «آنچه باید تحلیل کرد این است

که از این ۴۲۵ هزار میلیارد، ۳۶۸ هزار میلیارد تومان بودجه عمومی دولت و به اصطلاح حدود ۵۷ هزار میلیارد تومان درآمدهای اختصاصی دولت است که عمدتاً مربوط به بیمارستان‌ها و دانشگاه‌ها دولتی در منابع بودجه عمومی دولت است. در قمش ۲۶۸ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده. در سمت هزینه‌ها هم، هزینه‌های جاری کشور، ۲۷۶ هزار میلیارد تومان است که ۷۵ درصد کل مصارف را شامل می‌شود. طرح‌های عمرانی ۶۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است.»

معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس، با اشاره به اینکه اگر از این زبان غیرقابل فهم بودجه بگذریم و برسیم به اینکه اصلاً زبان بودجه‌ای چگونه است باید گفت به صورت روشنی اتفاقی که افتاده این است که محاسبه ساده‌ای پیش‌روی دولت بوده است، توضیح داد: «یک اینکه چقدر منابع حاصل از نفت وجود دارد، رقم ۱۱۱ هزار میلیارد تومان است که بر مبنای یک فروزی تعیین شده است. دوم اینکه چقدر منابع غیر نفتی به جز استقراض در اختیار است که در سال ۹۷ رقمی که دولت نوشته، ۱۸۳ هزار میلیارد تومان است. جمع این دو رقم می‌شود ۲۹۴ هزار میلیارد تومان که کل منابع است. در سال ۹۷ هزینه جاری دولت ۲۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است. به این هزینه جاری سال ۹۶، باید رقم سررسید اصل و سود بدهی‌ها را هم اضافه کرد. دولت گفته است که ۳۱ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان صرف بازپرداخت اصل و سود بدهی‌ها خواهد کرد. نتیجه اینکه حداقل ۲۲۷ هزار میلیارد تومان هزینه‌های اجتناب‌ناپذیری است که دولت باید بپردازد آن هم با همین ساختار و وضعیتی که دارد.»

او یادآوری کرد که «گر این هزینه‌ها را از منابع در دسترس کم کنیم، در نهایت به رقمی حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان می‌رسیم، که در مقابل دولت بوده و باید برای این رقم تصمیم بگیریم که چه میزان می‌تواند حقوق کارکنان را بالا ببرد یا چه میزان از این رقم را می‌تواند صرف طرح‌های عمرانی کند.»

قاسمی با اشاره به اینکه بودجه عمدتاً تعدد است، یعنی هر بودجه به طور میانگین حاصل تصمیماتی است که در ۱۶ دولت قبلی گرفته شده، توضیح داد: «هر بودجه‌ای که امروز جلوی یک رئیس‌جمهوری قرار دارد، وارث تصمیمات ۱۶ دوره قبلی است، به طور مثال یک نفر که

استخدام می‌شود، به طور میانگین ۷۵ سال بار مالی برای سازمان بازنشستگی دارد. بنابراین این تصور که مردم دارند که رئیس‌جمهور باید تغییرات بزرگی بدهد، بی‌معناست، این موضوع در تمام کشورهای دنیا همین است. به همین دلیل در کشورهای پیشرفته بودجه دو نسبت دارد، یک بخش تعهدات است که آن را جدا می‌کنند و بعد با رقمی که پس از تعهدات باقی می‌ماند، تصمیم می‌گیرند. معمولاً باقیمانده ۴ تا ۵ درصد منابع است که در کشور ما هم همین میزان باقی می‌ماند. دولت قرار نیست برای ۳۸۸ هزار میلیارد تومان تصمیم بگیرد، بلکه قرار است برای ۲۳ تا ۲۴ هزار میلیارد تومان تصمیم‌گیری کند.»

او با اشاره به تصمیم دولت برای افزایش ۱۰ درصدی حقوق کارکنان هم گفت: «در این میان به محض اینکه اعلام کند که حقوق بازنشسته‌ها را می‌خواهیم، ۱۰ درصد افزایش دهیم، از این ۲۳ تا ۲۴ هزار میلیارد تومان ۱۷ هزار میلیارد می‌پرد. بنابراین کشور مانده و ۶ هزار میلیارد تومان»

معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس، درباره راهکاری که دولت‌ها برای افزایش منابع دارند هم یادآوری کرد که «یک کاری را دولت‌ها می‌توانند انجام دهند و آن هم تجدید نظر در تصمیمات قبلی است تا منابع در دسترس را افزایش دهد که البته در اینجا دولت‌ها معمولاً در تصمیمات تجدیدنظری نمی‌کنند. آنچه باعث افزایش دامنه تصمیم‌گیری دولت در کشور ما شده، نفت بوده است. یک زمانی دعا کنیم نفت گران شود تا آن ۵ درصد افزایش یابد به ۱۰ یا ۱۵ درصد برسد.»

دلار ۳۸۵۴ تومانی
قاسمی در ادامه، مفروضاتی که دولت در نظر گرفته برای درآمدهای نفتی را اینچنین توضیح داد: «باید به این اشاره کرد که دولت قیمت هر بشکه نفت برای سال آینده را ۵۵ دلار در نظر گرفته و پیش‌بینی کرده که روزانه دو میلیون و ۵۲۰ هزار بشکه نفت و میعانات گازی صادر می‌کند و ۱۰۰ هزار بشکه هم به پالایشگاه‌های داخلی می‌دهد. همچنین نرخ برابری دلار به ریال ۳۸۵۴ تومان در نظر گرفته شده و به اصطلاح این مجموعه در آن دولت از نفت به ۱۱۱ هزار میلیارد تومان می‌رسد. شاید این سؤال پیش بیاید که دولت نرخ دلار در لایحه پیشنهادی را ۳۵۰۰ تومان در نظر گرفته، در حالی که اینطور نیست. موقعی که از قام بودجه به دقت بررسی شود، مشخص است که این رقم از هر بشکه نفت

خام و دلار ۳۸۵۴ تومانی به دست می‌آید. بنابراین قیمت تراز کننده نفت در بودجه ۳۸۵۴ تومان است، نه ۳۵۰۰ تومان»

او تأکید کرد که «این رقم موجب شده تا درآمد ۱۱۱ هزار میلیارد تومانی نفتی حاصل شود و به این ترتیب می‌بینیم که وابستگی به نفت در لایحه بودجه سال ۹۷ نسبت به قانون بودجه سال ۹۶ افزایش پیدا کرده است.»

مالیات دیگر منبع درآمدی دولت، موضوعی بود که معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس به آن اشاره کرد: «دولت راجع به مالیات‌ها تصمیم گرفته که به اشخاص حقوقی دولتی فشاری وارد نکند، بخشی از این برنامه ناشی از این است که دولت در سال ۱۳۹۶، مواجهه است با عدم تحقق در منابع ناشی از درآمدهای مالیاتی که پیش‌بینی شده بود. این هم ناشی از عملکرد ضعیف مجموعه اشخاص حقوقی است که در شرکت‌های فعال در کشور فعالیت دارند. بر این اساس وقتی به از قام پیشنهادی دولت نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که پیشنهاد افزایشی حول نرخ تورم را داده است که نشان می‌دهد نمی‌خواهد از این جهت به اشخاص حقوقی فشاری بیاورد.»

او در ادامه این نشست، یکی از تصمیمات مهم دولت در لایحه بودجه پیشنهادی برای سال ۹۷ هدفمندی یارانه‌ها اعلام کرد، «از ابتدا این بحث مطرح بود که پرداخت یکسان، سرنانه و بدون زمان قابل دفاع نیست، نه به لحاظ منطق عدالت اجتماعی و نه به لحاظ اقتصادی. اگر ساده حساب کنیم، دولت در سال ۹۶، نوشته که ۳۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان از محل پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها هزینه خواهد داشت. این رقم را در نظر بگیریم که در حال حاضر ۷۵ میلیون نفر یارانه می‌گیرند و اگر این تعداد را در ۴۵ هزار و ۵۰۰ نفر در ۱۲ ماه سال ضرب کنیم، می‌بینیم که رقم ۴۱ هزار میلیارد تومان می‌شود. پس قرار است بقیه این یارانه از کجا تأمین شود؟ پاسخ از بودجه عمومی دولت است.»

خرانه‌های متعدد؛ ضعف بودجه‌ریزی کشور
خرانه‌های متعدد یا خرانه‌های جدا جدا ضعف بزرگ نظام بودجه‌ریزی کشور نام گرفت و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی با اشاره به این مشکل، یادآوری کرد که «یکی از مشکلات بزرگی که ما در نظام بودجه‌ریزی کشور با آن روبه‌رو هستیم، خرانه‌های جدایی است که داریم. هدفمندی یارانه‌ها خرانه‌ای جدا دارد و مصارفی جدا. شرکت نفت همینطور، صندوق کشوری

همینطور... این خرانه‌های جدا یکی از ضعف‌های اساسی بودجه‌ریزی است که اجاز نمی‌دهد گفته شود، کل منابع چقدر است و مصارف چقدر. او در ادامه بر لزوم شفافیت در بودجه اشاره کرد و توضیح داد: «واقعیت این است که بزرگترین آسیب را از این عدم شفافیت در بودجه خود دولت می‌بیند. همین اختیاری که در فضای مجازی درباره اینکه بودجه بخش‌های مختلف چقدر است، مطرح می‌شود را باید پاسخ گفت. مردم حق دارند که سؤال کنند و باید به سوالات آنها پاسخ داده شود. رفتارهای غیر شفاف باعث شده تا مردم احساس کنند چیزی از درآمدهای کشور پنهان می‌شود. در حالی که واقعاً اینطور نیست. این شیوه بودجه‌نویسی است که مردم چنین احساسی داشته باشند. بر این اساس کسانی که ذره‌ای از این منابع عمومی را استفاده می‌کنند باید به این سوالات مردم پاسخ بدهند. باید از این شفافیت استقبال کرد البته شفافیت اصلی را باید دولت با تغییر ساختار بودجه‌اش ایجاد کند و به مردم بگوید ارزش منابع و درآمدهای نفت، گاز و غیره چقدر است و به جای اینکه این ارقام را بودجه شرکت‌ها بگذارد که کسی سر در نمی‌آورد، شفاف بگذارد در مقابل مردم.»

او با بازگشت به ماجرای هدفمندی یارانه‌ها و حذف ثروتمندان اعلام کرد که «دولت برای سال ۹۷ تصمیم گرفته که بیش از ۲۳ هزار میلیارد تومان را صرف یارانه نقدی نکند. در حقیقت این به معنای آن است که به ۴۰ میلیون نفر یارانه پرداخت خواهد کرد و باقی باید حذف شوند. برای این منظور روش‌هایی هم در نظر گرفته شده که البته هیچ کدام بدون خطا نیست. بر طبق برنامه قرار است تنها به افراد تحت پوشش، یارانه‌های زیاده‌دار، روستاییان، عشایر و افرادی که اعلام نیاز کنند و نیاز آنها تأیید شود، یارانه نقدی پرداخت شود.»

معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس، در رابطه با نحوه پرداخت یارانه به روستاییان و افرادی که اعلام کنند نیازمند دریافت یارانه هستند هم گفت که «برای پرداخت یارانه نقدی به روستاییان هم قرار است روستاییان به ۶ دسته تقسیم شوند و دهک‌های ۵، ۴، ۳ و ۲ آنها مشمول دریافت یارانه شوند و افرادی هم که اعلام می‌کنند درآمدشان کمتر از ۷۰۰ هزار تومان در ماه است و نیازمند دریافت یارانه هستند، پس از سرکشی به حساب‌های بانکی و بررسی اموال اگر هدفمندی یارانه‌ها ثابت شود امکان دریافت یارانه را خواهند داشت.»

تصویر کلان منابع و مصارف بودجه عمومی

منابع	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	رشد (درصد)	سهم از منابع عمومی (درصد)	مصارف	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	رشد (درصد)	سهم از مصارف عمومی (درصد)
درآمدها	۱۷۴۱	۱۹۳۴	۱۱/۱ درصد	۵۳	هزینه‌ها	۲۵۳۸	۲۷۶۴	۸/۹ درصد	۷۵
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۱۹۰	۱۰۶۵	۱۴۰/۵ درصد	۲۹	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۷۱۴	۶۰۴	۱۵/۴ درصد	۱۶
واگذاری دارایی‌های مالی	۵۳۷	۶۸۰	۲۶/۶ درصد	۱۸	تملك دارایی‌های مالی	۲۱۶	۳۱۱	۴۴/۰ درصد	۸
جمع منابع عمومی دولت	۳۴۶۸	۳۶۸۰	۶/۱ درصد	۱۰۰	جمع مصارف عمومی دولت	۳۴۶۸	۳۶۸۰	۶/۱ درصد	۱۰۰

وابستگی به نفت (لایحه ۹۷ به قانون ۹۶)

عنوان	عملکرد ۱۳۹۱	عملکرد ۱۳۹۲	عملکرد ۱۳۹۳	عملکرد ۱۳۹۴	عملکرد ۱۳۹۵	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷
وابستگی به نفت	۴۰	۳۶/۸	۳۵/۱	۳۷/۳	۳۵/۲	۳۵/۲	۳۶

هدفمندی یارانه‌ها (تبصره ۱۴)

ارقام به هزار میلیارد ریال	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	پیش‌بینی عملکرد ۹۶	لایحه ۱۳۹۷
پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۳۳۵	۲۳۰	۵۲	۵۵
افزایش حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد و سازمان بهزیستی	۴۰	۷۰	۲/۵۲	۲/۵۳
کاهش سهم هزینه‌های مستقیم سلامت	۴۸	۳۷	۰/۱	۰/۱
یارانه نان و خرید تضمینی گندم	-	۳۳	۳۵۸۶۲	۳۸۵۴۱
سایر	۵۷	۰	۳۵/۲	۳۶
جمع کل	۴۸۰	۳۷۰	۱۱۳۹	۱۱۱۰

منابع از نگاه نزدیک - نفت

منابع از نگاه نزدیک - نفت	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	پیش‌بینی عملکرد ۹۶	لایحه ۱۳۹۷
قیمت هر بشکه نفت به دلار	۵۵	۵۲	۵۲	۵۵
مقدار صادرات (نفت خام و میعانات گازی) به میلیون بشکه در روز	۲/۶۸	۲/۵۲	۲/۵۲	۲/۵۳
فروش داخلی میعانات گازی	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱
نرخ برابری ریال به دلار	۳۵۸۶۲	۳۵۸۶۲	۳۵۸۶۲	۳۸۵۴۱
وابستگی بودجه به نفت درصد	۳۵/۲	۳۵/۲	۳۵/۲	۳۶
مقدار نفت در بودجه عمومی به هزار میلیارد ریال	۱۱۳۹	۱۱۳۹	۱۰۹۵	۱۱۱۰

قائم مقام بانک مرکزی: دولت ۵۰ هزار میلیارد تومان برای تولید و اشتغال در نظر گرفت

ایرنا: قائم مقام بانک مرکزی گفت: دولت تدبیر و امید در سال ۱۳۹۶، ۵۰ هزار میلیارد تومان برای حمایت از تولید، تسهیلات بانکی در نظر گرفت که ۳۰ هزار میلیارد تومان آن ویژه حمایت از رونق تولید و بقیه هم از محل منابع اختصاصی سیستم بانکی برای اشتغال است.

اکبر کمیجانی، چهارشنبه شب در نشست ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی یزد که با حضور مدیر عامل بانک صنعت و معدن، استاندار و تعدادی از مسئولان استان برگزار شد، افزود: امسال حمایت از ۲۰ هزار بنگاه تولیدی در دستور کار است.

او اضافه کرد: علاوه بر آن با موافقت مقام معظم رهبری، ۱۵۰ میلیارد دلار نیز از محل صندوق توسعه ملی و معادل ریالی آن از محل منابع بانکی برای اشتغال ویژه روستاها و مناطق عشایری در نظر گرفته شد.

او افزود: پارسل ۵۴۸ هزار میلیارد تومان مجموع تسهیلات پرداختی بانک‌ها بود، پیش‌بینی می‌شود، این مبلغ امسال تا ۶۷۰ هزار میلیارد تومان افزایش یابد که بخش عمده آن شامل ۵۰ هزار میلیارد تومان برای طرح حمایت از رونق تولید و اشتغال است که پرداخت می‌شود.

او اضافه کرد: بانک مرکزی سال گذشته سهم بالایی در اجرایی شدن طرح رونق تولید داشت و بانک‌ها نیز همکاری مطلوبی داشتند به گونه‌ای که ۱۶۸ هزار میلیارد ریال از مبلغ تسهیلات بانکی سال ۹۵ به واحدهای تولیدی دارای مشکل پرداخت شد.

کمیجانی یادآور شد: در سال جاری شاهد برگزاری انتخابات و اجرای طرح خیلی موفق تسهیلات از دواج به متقاضیان بوده‌ایم و از نیمه مهرماه بانک‌ها به صورت تسهیلاتی به مشکل واحدهای تولیدی پرداخت می‌کنند. قائم مقام بانک مرکزی با پرشمرن شرایط اقتصادی در ابتدای فعالیت دولت یازدهم یادآور شد: محدودیت‌های بین‌المللی و رشد منفی اقتصادی، بانک مرکزی را مجبور کرد تا جهت حمایت از رونق تولید و اشتغال در شرایط ر کود اقتصادی برود.

کمیجانی با بیان اینکه هم اکنون و با تغییر جهت گیری‌ها شاهد افزایش سهم تأمین سرمایه در گردش در بخش تولید هستیم، ادامه داد: این سهم با هدف حمایت از تولید و اشتغال از ۴۶ درصد به ۶۴ درصد رسید بخش صنعت و معدن از رشد منفی خارج و رشد مثبت داشته‌اند. این مسئول به وضعیت بخش مسکن نیز اشاره کرد و گفت: در این بخش نیز سال جاری به ویژه در ۶ ماهه دوم سال شاهد رشد مثبت هستیم به گونه‌ای ارزش افزوده این بخش رشد مثبت را تجربه کرده و امیدواریم در ماه‌های پایانی نیز شتاب یابد.

او در همین خصوص از رشد پرداخت تسهیلات بخش مسکن در استان یزد خبر داد و اظهار کرد: از مجموع واحدهای دارای قرارداد که درخواست تسهیلات مسکن داشته‌اند ۹۸ درصد موفق به دریافت وام شدند که این آمار با متوسط کشوری نیز همخوانی دارد.

قائم مقام بانک مرکزی ایران تأکید کرد: حمایت‌های این مجموعه در حوزه تولید تنها تأمین سرمایه‌نبرد، بلکه با همراهی و همکاری بانک‌ها، تسهیلات رونق تولید و اشتغال به شکل تزیق منابع و نقدینگی در اختیار تولیدکنندگان قرار گرفته است.

کمیجانی در ادامه به تحولات بین‌المللی سیستم بانکی در قبال و بعد از برجام اشاره کرد و گفت: تا قبل از برجام و در زمان تحریم‌ها با ۲۷ بانک جهانی ارتباط داشتیم که شاید کوچک و پرخطر بود که با تلاش بانک مرکزی بعد از اجرای برجام با بیش از ۳۳۰ بانک بین‌المللی رابطه کارگزاری و کاری داریم ولی باین حال کاملاً زیر ذره بین آمریکا هستیم. او با بیان بهبود شرایط بانکی کشور بعد از اجرای برجام تصریح کرد: امروزه در مقایسه با زمان تحریم، وضعیت بانکی در عرصه بین‌المللی بسیار بهبود یافته است و عملاً به منابع نفتی و حساب‌های خارجی کشور با هزینه کمتر و شرایط بهتر دسترسی پیدا کردیم.